

Complexnummer: 518758

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Huize de Laak

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

518759, 518760, 518761, 529842, 529843

Woonplaats

Eindhoven

Gemeente

Eindhoven

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Parklaan 99, 5611 CW te Eindhoven

Complexomschrijving

Inleiding

Geheel van FABRIKANTENVILLA, De Laak met omringende TUIN, DIENSTWONINGEN, ORANJERIE, KOETSHUIS en PAARDENSTALLEN. Het complex is in 1906-07 gebouwd in opdracht van Dr. A.F. Philips naar een ontwerp van architect J.W. Hanrath.

De bebouwing ligt op een nagenoeg vierkant terrein tussen Parklaan en Nachtegaallaan. Het complex behoort tot de vroegste bebouwing in het villapark. Thans (1999) zijn de bijgebouwen alsmede een deel van de villa als kantoor in gebruik. De dienstwoning fungeert als woonhuis.

Omschrijving

De villa neemt in het villapark Tongelre een prominente plaats in. De woning ligt schuin ten opzichte van de hoek Parklaan/Nachtegaallaan. Dienstgebouwen zijn aan de Nachtegaallaan, aan de straat gelegen. Het koetsiershuis ligt aan het terrein bij het koetshuis.

De diverse gebouwen zijn uitgevoerd met classicistische elementen waarbij de villa het rijkst uitgevoerd is, de dienstgebouwen zijn soberder. Er bestaat een grote eenheid in architectuur en detaillering.

Waardering

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het complex van villa met dienstwoningen is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats voor de oprichter van de Philipsfabrieken binnen een nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17e-eeuwse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architect Hanrath. Het complex heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin.

Het complex is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het complex is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Monumentnummer*: 518759

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 juni 2002
Kadaster deel/nr	82841/61

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Eindhoven		Eindhoven		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Nachtegaallaan	2			5611 CV	Eindhoven		
Nachtegaallaan	4			5611 CV	Eindhoven		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Tongelre		F				2283	
Tongelre		F				2282	

Omschrijving**

Omschrijving

DUBBELE DIENSTWONING, eenlaags pand op een rechthoekige plattegrond, voorzien van een zadeldak waarvan de nok evenwijdig aan de straat loopt. De woningen zijn gespiegeld ten opzichte van elkaar en elk drie traveeën breed. Het geheel is uitgevoerd in baksteen. Het dak is gedekt met leisteen en heeft een gootlijst, deze lijst loopt over dezelfde hoogte om de zijgevel door. De topgevel is hier voorzien van windveren. De deuren bevinden zich in het midden van de gevel, aan weerszijden daarvan zijn twee beluikte schuiframen met een kleine roedenverdeling aangebracht. De schuiframen in de zijgevel zijn met luiken uitgevoerd. Boven de deuren en ramen zijn in de strekken aanzet- en sluitstenen in natuursteen geplaatst. Verspreid in het dakvlak bevinden zich dakkapellen waarvan de middelste bekroond wordt door een fronton. Ook de ramen van de dakkapellen zijn voorzien van een kleine roedenverdeling. Midden in het dakvlak (tussen de dakkapellen) staan zowel aan de voor- als aan de achterzijde van het dak, hoge smalle schoorstenen.

Voor de woningen is een smalle strook groen aanwezig, van de straat gescheiden door middel van een smeedijzeren hek.

Waardering

De dienstwoning is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats voor de oprichter van de Philipsfabrieken binnen een nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het heeft

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

architectuurhistorische waarden vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17e-eeuwse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang is het oeuvre van de architect Hanrath. Het maakt deel uit van een complex met ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin.

Het is van belang wegens de architectonische gaafheid van het ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Dienstwoning(K)

Functie

Orangerie

Dienstwoning(K4)

Monumentnummer*: 518760

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 juni 2002
Kadaster deel/nr	82842/145

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Eindhoven	Eindhoven	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Tongelre	F			2285

Omschrijving**

Omschrijving

KOETSIERSWONING uit ca. 1907 met Hollands Classicistische elementen gebouwd door J.W. Hanrath. Eénlaags vrijstaand pand op een rechthoekige (nagenoeg vierkante) plattegrond onder een steil schilddak waarvan de nok haaks op de straat staat. Aan de achterkant is een éénlaagse uitbouw onder plat dak zichtbaar.

Het pand is uitgevoerd in baksteen, het dak is gedekt met leien, voorzien van een gootlijst.

In de gevel aan de straatkant bevindt zich een groot samengesteld raam met kleine roedenverdeling, ernaast een klein vierkant raam. De deur is in de zijgevel geplaatst, verder in deze gevel kleine lichtopeningen. Recht boven de deur een dakkapel.

Waardering

De koetsierwoning is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats voor de oprichter van de Philipsfabrieken binnen een nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling.

Het heeft architectuurhistorische waarden vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17e-eeuse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architect Hanrath. Het maakt deel uit van een complex met ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin, Het is van belang wegens de architectonische gaafheid van het ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het is van belang wegens de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	Koetshuis(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetsierswoning

Monumentnummer*: 518761

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 juni 2002
Kadaster deel/nr	82842/157

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Eindhoven	Eindhoven	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Tongelre	F			2285
Tongelre	F			2284

Omschrijving**

Inleiding

FABRIKANTENVILLA, De Laak met omringende TUIN, uit 1906-07 gebouwd in opdracht van Dr. A.F. Philips naar een ontwerp van architect J.W. Hanrath.

De bebouwing ligt op een nagenoeg vierkant terrein tussen Parklaan en Nachtegaallaan.

Omschrijving

Tweelaagse villa op een rechthoekige plattegrond onder afgeplat schilddak. Het dak is gedekt met leisteen en voorzien van een kroonlijst. Het pand is spiegelsymmetrisch opgezet. De voor- en achtergevel hebben hoekrisalieten, voorzien van pilasters in kolossale orde, met natuurstenen corintische kapitelen. De risalieten worden bekroond door tympanen. Tegen de linker- en rechterzijgevel zijn éénlaagse aanbouwen onder een plat dak (dakterras met balustrade) geplaatst. Het pand is uitgevoerd in baksteen en voorzien van een basement, door een natuurstenen band afgescheiden, een gepleisterde kroonlijst en diverse decoratieve elementen in natuursteen zoals guirlandes tussen ramen begane grond en verdieping in het middenstuk van de voorgevel, rond de ronde raampjes in de topgevels en in aanzet- en sluitstenen in de strekken boven de ramen.

De deur in het midden van de voorgevel is in een classicistische omlijsting geplaatst bestaande uit een latei op zuilen. Het rondboogvormig bovenlicht van de deur heeft een waaiervormige roedenverdeling. De ramen in de risalieten op de begane grond zijn samengesteld, naast de deur zijn dubbele ramen, gevuld met glas-in-lood aangebracht. Verder heeft het pand kruiskozijnen, de bovenlichten zijn steeds gevuld met glas-in-lood. De ramen zijn steeds voorzien van louvreliiken. In het dakvlak zijn dakkapellen met kruiskozijnen aangebracht. Op de vier hoekpunten van het dak staan schoorstenen met een siersmeedijzeren bekroning.

De villa ligt midden in een tuin, het toegangspad loopt vanaf beide straten en vormt een kwart cirkel. Aan de straatkant is het pad

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van vierkante bakstenen pijlers met natuursteen bekroning, hierop is de naam van het pand uitgehakt "De" en op de andere pijler "Laak". Tussen de pijlers is een smeedijzeren hek geplaatst waarachter zich een bruggetje bevindt over het water dat de tuin omgeeft.

De tuin (oorspronkelijk ontwerp van L. Springer) heeft aan de straatzijde gazons, aan de achterzijde zijn diverse bomen en struiken zichtbaar. Haaks op het huis is tegen de linkergevel een kleine rechthoekige glazen kas, onder mansardedak met één bakstenen zijde, geplaatst.

Waardering

Het woonhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats voor de oprichter van de Philipsfabrieken en in nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling.

Het heeft architectuurhistorische waarden vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17e-eeuwse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architect J.W. Hanrath. Het heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin. Het gehele complex is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Woonhuis(K)

Functie

Tuin

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529842

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 juni 2002
Kadaster deel/nr	82718/112

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Eindhoven	Eindhoven	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Tongelre	F			2285

Omschrijving**

Omschrijving

KOETSHUIS, uit ca. 1907 gebouwd door J.W. Hanrath met Hollands Classicistische elementen. Eénlaags, vrijstaand pand op een rechthoekige plattegrond onder schilddak waarvan de nok evenwijdig aan de straat loopt. Het geheel is uitgevoerd in baksteen, de voorgevel wordt in drie brede traveeën verdeeld door middel van lisenen. Boven de middelste travee is een fronton aangebracht. In het midden van de gevel bevindt zich een brede getoogde dubbele deur met bovenlicht met waaivormige roedenverdeling. De deur is in een geprofileerde band gevat. Aan weerszijden een ovaal raampje, in het fronton hierboven een rond licht. Aan weerszijden van de deur een vierruitsraam met luiken, gevuld met glas-in-lood. Aanzet- en sluitstenen zijn uitgevoerd in natuursteen. Het pand is voorzien van een gepleisterde kroonlijst en gootlijst. In het dakvlak aan de voorzijde, aan weerszijden van het timpaan, zijn dakkapellen aangebracht. Deze zijn voorzien van een topgevel met windveren. De vierruitsramen zijn gevuld met glas-in-lood. Dezelfde dakkapellen zijn in de zijkant aangebracht.

Waardering

Het KOETSHUIS is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats voor de oprichter van de Philipsfabrieken binnen een nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarden vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17-eeuwse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architect Hanrath. Het maakt deel uit van een complex met ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin. Het is van belang wegens de architectonische gaafheid van het ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Bijgebouwen kastelen enz.

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 529843

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 juni 2002
Kadaster deel/nr	82718/106

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Eindhoven	Eindhoven	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Tongelre	F			2285

Omschrijving**

Omschrijving

ORANJERIE uit ca. 1907, gebouwd door J.W. Hanrath met Hollands Classicistische elementen. Vrijstaand éénlaags pand op een rechthoekige plattegrond. Het heeft een zadeldak waarvan de nok haaks op de straat staat. De uitbouw aan één zijkant (lange zijde) is voorzien van een lessenaarsdak. De daken zijn gedekt met leisteen en voorzien van gootlijst. De topgevels zijn als fronton uitgevoerd.

Het pand is uitgevoerd in baksteen. De zijgevel aan het binnenterrein heeft hoge deuren, voorzien van louvreliuken. De andere zijgevel voorzien van ramen met louvreliuken.

Het geheel is uitgevoerd in baksteen. Boven de ramen in de strekken uitgevoerd met natuurstenen aanzet- en sluitstenen. In de topgevels zijn vlechtingen aangebracht.

Waardering

De oranjerie is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats voor de oprichter van de Philipsfabrieken binnen een nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling.

het heeft architectuurhistorische waarden vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17e-eeuwse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architect Hanrath. Het maakt deel uit van een complex met ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin.

Het is van belang wegens de architectonische gaafheid van het ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de samenstellende onderdelen.

Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Orangerie